

BOSNA I HERCEGOVINA  
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA  
BOSNE I HERCEGOVINE  
Broj: 96 o Ps 146785 24 Pž  
Brčko, 27. maj 2024. godine

## U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Roberta Jovića, kao predsjednika vijeća, Šejle Drpljanin i Srđana Nedića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, zastupan po zastupniku po zakonu Pravobranilaštvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine protiv tuženih „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, zastupan po punomoćnici Tatjani Tojić, advokatici iz Bijeljine i „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo, zastupan po punomoćniku Suadu Veliću, advokatu iz Živinica, radi naknade štete, v.s.p. 54.345,33 KM, odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o Ps 146785 22 Ps od 5. septembra 2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 27. maja 2024. godine, donio je slijedeću

## P R E S U D U

I - Žalba tužitelja Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“ se djelomično UVAŽAVA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o Ps 146785 22 Ps od 5. septembra 2023. godine djelomično PREINAČAVA u stavu I izreke tako što se OBAVEZUJU tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo, da tužitelju Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“, na ime naknade štete, isplate ukupan iznos od 42.375,33 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18. februara 2021. godine, pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, dok se u preostalom dijelu stava I izreke prvostepena presuda POTVRĐUJE.

II - OBAVEZUJU SE tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo da tužitelju Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“, naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 2.546,00 KM u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

## Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o Ps 146785 22 Ps od 5. septembra 2023. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda), odlučeno je na slijedeći način:

„I. ODBIJA SE u cijelosti tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

„OBAVEZUJU SE tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo, da tužiocu Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“, na ime naknade štete isplate ukupno iznos od 54.345,33 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12.02.2021. godine, pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana nakon dostave prepisa presude tuženom.

OBAVEZUJU SE tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo, da tužiocu Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“, naknade troškove parničnog postupka u roku od 30 dana nakon dostave prepisa presude tuženom“.

II. OBAVEZUJE SE tužitelj Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“ da tuženom „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.700,00 KM, a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

III. OBAVEZUJE SE tužitelj Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“ da tuženom „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo, nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.677,84 KM, a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.“

Nezadovoljan prvostepenom presudom tužitelj Javna zdravstvena ustanova „Zdravstveni centar Brčko“ (u daljem tekstu tužitelj), blagovremeno je izjavio žalbu kojom u cijelosti pobija prvostepenu presudu zbog „povreda odredaba parničnog postupka iz člana 329. stav 1 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH (dalje ZPP) u vezi sa članom 7. stav 1, članom 8. i članom 256. stav 1, članom 261. te članom 271. ZPP-a, sve u vezi sa članom 311. stav (4) ZPP-a, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 330. stav 1 ZPP-a i pogrešne primjene materijalnog prava iz člana 331. ZPP-a u vezi sa članom 9., 12., 16., 17., 108., 124., 154. ZOO-a“, sa prijedlogom „da drugostepeni sud žalbu tužioca usvoji u cjelini, a prvostepenu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu radi održavanja nove rasprave u smislu odredbe člana 347. stav 1 tačka b) ZPP-a ili da drugostepeni sud žalbu tužioca usvoji, a prvostepenu presudu preinači i usvoji tužbeni zahtjev tužioca u cijelosti, u smislu odredbe člana 350. tačka a), b), d) i e) ZPP-a, a tužene obaveže da tužiocu naknade troškove parničnog postupka“.

Tuženi „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo u blagovremeno dostavljenom odgovoru na žalbu je ukazao da su žalbeni navodi tužitelja u cijelosti neosnovani, da tužitelj nije opredijelio valjan zadatak vještaku ekonomske struke, pa tako nije dokazao odgovornost drugotuženog koji je odustao od svoje ponude i dalje nije bio u obavezi zaključiti ugovor, a s čim u vezi je tužitelj aktivirao garanciju za ozbiljnost ponude, zbog čega je predložio da ovaj sud žalbu tužitelja odbije i potvrdi prvostepenu presudu, dok je istovremeno opredijelio i troškovnik na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.293,75 KM.

Tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo nije dostavio odgovor na žalbu tužitelja.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 341. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ brojevi 28/18 i 06/21 – u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz razloga koji slijede.

Predmet parničnog odlučivanja je zahtjev tužitelja da mu tuženi na ime naknade štete koju je pretrpio zbog postupka tuženih, a koja predstavlja razliku između iznosa koji je tužitelj morao platiti po ugovoru od 12. februara 2021. godine (373.779,90 KM) i iznosa koji je bio ugovoren 9. novembra 2020. godine (319.047,30 KM), isplate ukupan iznos od 54.345,33 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12. februara 2021. godine kao dana zaključenja ugovora sa d.o.o. „Brčko-gas“ Brčko do konačne isplate, te da mu naknade troškove parničnog postupka.

Tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, suprotstavili su se zahtjevu tužitelja navodima da zbog objektivnih okolnosti do realizacije ugovora između tužitelja i tuženih nije moglo doći, kao i da ne postoji šteta na strani tužitelja jer se tužitelj, zbog nemogućnosti realizacije ugovora sa tuženim „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i zbog nezaključenja ugovora sa tuženim „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, namirio naplatom garancije za ozbiljnost ponude u ukupnom iznosu od 11.970,00 KM (5.985,00 KM po tuženom).

Na osnovu provedenih dokaza tokom prvostepenog postupka, prvostepeni sud je između ostalog, utvrdio činjenice značajne za odlučivanje i to:

da je tužitelj, kao ugovorni organ, dana 27. marta 2020. godine pod brojem javne nabavke: 169/20-180 objavio tendersku dokumentaciju za nabavku roba (nabavka lož ulja) za sezonu grijanja 2020/2021, sa otvorenim postupkom uz uslov da nije predviđeno zaključivanje okvirnog sporazuma, sa rokom dostave ponuda do 8. septembra 2020. godine do 13,00 sati; da procijenjena vrijednost javne nabavke (bez uključenog PDV-a) iznosi 399.000,00 KM; da je predmet nabavke 285.000 litara lož ulja za potrebe objekta Bolnice u Brčkom (180.000 l), objekta Doma zdravlja (70.000 l), objekta Zdravstvenog centra Maoča (20.000 l) i objekta Zdravstvenog centra Bijela (15.000 l); da su prema tenderskoj dokumentaciji (tačka 32.) ponuđači dužni dostaviti jemstvo za ozbiljnost ponude u iznosu od 1,5 % od procijenjene vrijednosti ugovora, odnosno iznos od 5.985,00 KM, a koje jemstvo se mora dostaviti u obliku безусловne bankarske garancije; da je prema tački 33. tenderske dokumentacije izabrani dobavljač u obavezi da dostavi безусловnu bankarsku garanciju u korist tužitelja na iznos avansne uplate za sklopljeni ugovor, sa rokom važenja do 30. juna 2021. godine, koje jemstvo na iznos avansne uplate se predaje u roku od 15 dana od dana dostave obavještenja od strane ugovornog tijela, te da u slučaju da izabrani ponuđač ne dostavi traženo jemstvo, zaključeni ugovor se smatra apsolutno ništavim i u tom slučaju ugovorno tijelo će zaključivanje ugovora ponuditi drugorangiranom ponuđaču;

da je nakon što je objavljena tenderska dokumentacija i nakon što je protekao rok za dostavu ponuda, dana 8. septembra 2020. godine izvršeno otvaranje prispjelih ponuda od strane Komisije za izbor najboljeg ponuđača kojom prilikom je utvrđeno da pet ponuđača zadovoljava postavljene uslove tenderske dokumentacije i to: „ALMY“ d.o.o. Zenica sa ponudom u iznosu od 330.600,00 KM bez PDV-a, „HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo sa ponudom u iznosu od 370.500,00 KM bez PDV-a, „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo sa ponudom u iznosu od 399.000,00 KM bez PDV-a, „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo sa iznosom ponude od 399.000,00 KM bez PDV-a i „JUNIZOVIĆ-KOPEX“ d.o.o. Lukavac sa ponudom od 399.000,00 KM bez PDV-a; da su ponude ponuđača „Brčko gas“ d.o.o. Brčko, „MB-Radić“ Brčko, d.o.o. „Super-Petrol“ Banja Luka i „Eol-Petrol“ d.o.o. Sarajevo odbijene kao neprihvatljive jer nisu pripremljene u skladu sa uputama iz tenderske dokumentacije; da je analiza ponuda završena 9. septembra 2020. godine, kada je zakazana e-aukcija za dan 11. septembar 2020. godine u 12:00 sati;

da je na osnovu provedene e-aukcije izabran tuženi d.o.o. „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo kao ponuđač sa najpovoljnijom ponudom u iznosu od 272.690,00 KM bez PDV-a, odnosno 319.047,30 KM sa PDV-om;

da je u skladu sa tim tužitelj donio Odluku broj: 169/20-1 od 16. oktobra 2020. godine o izboru tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo kao najpovoljnijeg ponuđača i sa njim je 9. novembra 2020. godine, pod brojem: 169/20-2, zaključen ugovor o nabavci roba;

da je članom 3. stav (8) ugovora o nabavci roba navedeno da, u slučaju da izabrani ponuđač ne dostavi bezuslovnu bankarsku garanciju za dobro izvršenje ugovora, zaključen ugovor se smatra apsolutno ništavim,

da tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo nije u ugovorenom roku od 15 dana (do 24. novembra 2020. godine) dostavio traženo jemstvo za uredno provođenje ugovora kroz jemstvo za avansnu uplatu, zbog čega je tužitelj tuženom „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo proslijedio Informaciju broj: 169/20-180 od 25. novembra 2020. godine kojim ga obavještava da je, pošto nije postupio u skladu sa tenderskom dokumentacijom i potpisanim ugovorom, na osnovu člana 72. stav (4) Zakona o javnim nabavkama, zaključen ugovor apsolutno ništav, nakon čega je donio Odluku broj: 169/20-1.1 od 25. novembra 2020. godine o izmjeni Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 16/20-1 od 16. oktobra 2020. godine kojom se ugovor za nabavku lož ulja dodjeljuje najpovoljnijem ponuđaču „HIFA PETROL“ d.o.o.;

da je tužitelj tuženom „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo dostavio obavijest o Odluci o izboru najpovoljnijeg ponuđača, broj zahtjeva: 16/20-180 od 25. novembra 2020. godine, sa pozivom na zaključenje ugovora, da ta ponuda nije prihvaćena od strane tuženog „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, koji je svojim dopisom broj: JN-114/21 od 11. januara 2021. godine, obavijestio tužitelja da, pošto je sam postupak javne nabavke zbog žalbi dugo trajao, a u međuvremenu je cijena predmetne robe na tržištu znatno poskupjela, a na šta tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo nije mogao uticati, to odustaje od potpisivanja ugovora iz ekonomskih razloga;

da je tužitelj, obzirom da je tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo odbio da potpiše ugovor, pokrenuo pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci lož ulja za sezonu 2020/2021 pod brojem: 8/21-11 od 11. januara 2021. godine, u čijem obrazloženju je navedeno da je ugovor o nabavci lož ulja od 9. novembra 2020. godine, zaključen sa tuženim „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, proglašen apsolutno ništavim zbog činjenice da navedeni ponuđač nije dostavio avansnu garanciju, a tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, kao drugorangirani ponuđač, uložio je žalbu na svoj izbor i nakon donošenja rješenja Kancelarije za razmatranje žalbi Bosne i Hercegovine, dok se u telefonskom razgovoru i pismenim podneskom izjasnio da odbija potpisati ugovor zbog promijenjenih ekonomskih prilika, pa kako su ostali ponuđači odbili produžiti opciju važenja svoje ponude, cijeneći da je tužitelj doveden u veoma tešku situaciju i stoga, bio primoran nabaviti energent za zagrijavanje prostorija, ali ne svojom krivicom, to je poziv za sudjelovanje u pregovaračkom postupku upućen „MB Radić“ d.o.o. Brčko i „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko, nakon kog završenog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, tužitelj je sa „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko zaključio ugovor broj: 8/21-2 od 12. februara 2021. godine po kom je „Brčko gas“ d.o.o. Brčko preuzeo obavezu da tužitelj isporuči lož ulje u vrijednosti od 373.779,90 KM.

Kod takvih činjeničnih utvrđenja, cijeneći neosnovanim prigovor mjesne nadležnosti jer je štetna posljedica (šteta) za tužitelja nastupila na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te jer je tuženi sa tužiteljem zaključio ugovor o nabavci roba u kojem je, u članu 8. ugovoreno da je za eventualne sporove po tom ugovoru nadležan Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, da je takav ugovor ponuđen i tuženom „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo koji taj ugovor nije potpisao zbog ekonomskih razloga,

te cijeneći neosnovanim navode tužitelja da su tuženi postupali suprotno odredbama članova 9, 12, 16. i 17. Zakona o obligacionim odnosima SFRJ („Službeni glasnik SFRJ“ brojevi 29/78, 39/85, 45/89 - odluka USJ i 57/89 - u daljem tekstu Zakon o obligacionim odnosima), kod toga da iz utvrđenog činjeničnog stanja proističe, a što ni jedna od parničnih stranka nije dovela u pitanje, niti osporila, da je Ugovor o nabavci roba broj: 169/20-2 od 9. novembra 2020. godine, apsolutno ništav, jer tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo nije postupio u skladu sa odredbom člana 3. tog Ugovora (bio je u obavezi da do 24. novembra 2020. godine dostavi traženu bankarsku garanciju), zbog čega je tužitelj bio ovlašten, što je i učinio, da od tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo naplati novčani iznos od 5.985,00 KM, kao i da od tuženog „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo naplati novčani iznos od 5.985,00 KM jer je odbio da potpiše ugovor, a koje novčane iznose su tuženi izdali/položili u vidu garancije za ozbiljnost ponude u postupku javne nabavke,

polazeći od toga da tužitelj nije prihvatio ponudu tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo da se roba koja je predmet ovog ugovora (lož ulje) isporuči i prije nego što se dostavi to jemstvo, jer u ugovorenom roku nije mogao dostaviti traženu безусловnu bankarsku garanciju pošto je odjeljenje banke, preko koje tuženi posluje i koje izdaje tu bankarsku garanciju, zbog karantina uzrokovanog COVID-om 19, bilo blokirano,

zatim da tužitelj nije iznio ni jedan uvjerljiv i objektivan razlog i dokaz zbog čega nije prihvatio ponudu tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo da ispuni dio svoje obaveze iz ugovora isporukom goriva, a naknadno, kada prestane karantin osoblja banke, da dostavi i traženu безусловnu bankarsku garanciju (jemstvo), cijeneći da je tuženi bio voljan da savjesno i u potpunosti ispuni svoju, ugovorom preuzetu obavezu isporuke goriva, ali da tužitelj to nije prihvatio pozivajući se na član 3. Ugovora, iako je opštepoznata činjenica da je u to vrijeme, zbog pandemije, bilo poremećeno poslovanje institucija, pa i banaka, te da je zbog toga i dolazilo do zastoja ili usporavanja poslovanja, zbog čega je zaključio da nema mjesta pozivanju tužitelja na nesavjesnost postupanja tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo,

i od toga da nije osnovan tužiteljev navod o nesavjesnom i štetnom postupanju tuženog „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, kod toga da iz svih izvedenih dokaza i utvrđenog činjeničnog stanja proističe da je jedini i isključivi razlog zbog čega nije prihvatio zaključenje ugovora, kao drugi najpovoljniji ponuđač, isključivo ekonomska situacija, odnosno razlozi ekonomske prirode (obzirom da je postupak odabira najpovoljnijeg ponuđača trajao dugo), a odluka o izboru tuženog „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo kao najpovoljnijeg ponuđača je donesena u jeku grejne sezone 25. novembra 2020. godine, odnosno u vrijeme kada su, što je opšte poznato, cijene energenata daleko više nego van grejne sezone, zatim da zbog promjene cijena goriva nije bilo opravdano nakon četiri mjeseca od date ponude i nakon svih dešavanja, prinuditi tuženog „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo da zaključuje Ugovor o isporuci robe po kome bi bio u

nepovoljnoj ekonomskoj situaciji, pogotovo što ni jedan propis ne nalaže privrednom subjektu da zaključuje ugovore koji bi ga doveli u nepovoljnu poslovnu situaciju,

cijeneći neosnovanim navod tužitelja da je tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo bez opravdanog razloga odbio potpisati ugovor, jer promjena cijena na tržištu je „i te kako“ opravdan i ozbiljan razlog za donošenje odluke da li će se zaključiti neki ugovor ili ne, te da je tuženi, postupao kao dobar domaćin i da nije bilo osnova govoriti o njegovom nesavjesnom postupanju,

te od toga da do zaključenja glavne rasprave, tužitelj nije osporio, niti doveo u sumnju navode tuženih da je tužitelj aktivirao garanciju za ozbiljnost ponude koju su tuženi dali u iznosu od po 5.985,00 KM, odnosno nije osporio navod ni jednog od tuženih da je tužitelj po osnovu tih garancija, naplatio ukupno 11.970,00 KM, na koji način je nadoknadio eventualnu štetu zbog apsolutno ništavog ugovora sa tuženim „GREEN OIL“ d.o.o. i nezaključivanja ugovora sa tuženim „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo,

dok se pri tome, ni sam tužitelj, nije ponašao u skladu sa načelima savjesnosti i poštivanja dobrih poslovnih običaja na koja se pozivao u svojoj tužbi,

smatrajući da su u pregovarački postupak, o kojem tužitelj suprotno odredbi člana 28. stav (3) Zakona o javnim nabavkama nije objavio informaciju na portalu javnih nabavki, niti je tendersku dokumentaciju učinio dostupnom svim zainteresovanim ponuđačima, jedino pozvani „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko i „MB Radić“ d.o.o. Brčko, čije su ponude u otvorenom postupku javne nabavke lož ulja bile odbijene (njihove ponude nisu prihvaćene jer nisu bile pripremljene u skladu sa uputama iz tenderske dokumentacije), dok na taj pregovarački postupak nisu pozvana tri ponuđača „ALMY“ d.o.o. Zenica, „HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo i „JUNIZOVIĆ KOPEX“ d.o.o. Lukavac, čije su ponude bile ispravne, vrednovane i rangirane u septembru 2020. godine, a koje ponude ta tri ponuđača su bile niže od ponude „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko,

da tužitelj do zaključenja glavne rasprave nije dao valjano objašnjenje zbog čega te tri firme nisu pozvane u pregovarački postupak, sem što je naveo nužnost hitnog reagovanja, a pri tome nije dao valjano i uvjerljivo objašnjenje zbog čega je, ako je bilo nužno hitno reagovanje, prihvatio ponudu tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. da isporuči robu po daleko nižoj cijeni od one koju je tužitelj zaključio sa „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko, bez čekanja dostavljanja bezuslovne bankarske garancije, a što po ocjeni prvostepenog suda, dokazuje da ni sam tužitelj u svom postupanju nije poštovao načela na koja se poziva u tužbi,

to je prvostepeni sud, u konačnom, zaključio da su neosnovani navodi tužitelja da mu je prouzrokovana šteta od strane tuženih, pa je na osnovu odredbe člana 300. Zakona o parničnom postupku, a u vezi sa odredbama članova 9, 12, 16, 17, 103. i 104. Zakona o obligacionim odnosima odlučio kao u stavu prvom izreke prvostepene presude odnosno odbio tužbeni zahtjev tužitelja, dok je odluku o troškovima parničnog postupka sadržanu u stavovima II i III izreke donio primjenom odredbi članova 120. i 130. Zakona o parničnom postupku obavezavši tužitelja da tuženom „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.700,00 KM, a tuženom „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.677,84 KM.

Ovo su u bitnom razlozi prvostepenog suda zbog kojih je odlučio kao u izreci svoje presude.

Žalba tužitelja je osnovana.

Osnovano tužitelj sadržajem žalbenih navoda ukazuje da je prvostepeni sud povrijedio odredbe članova 7. i 249. Zakona o parničnom postupku, a što je bilo od utjecaja na pravilnost i zakonitost prvostepene presude, kod toga da je pogrešna primjena pravila o teretu dokazivanja, uz pogrešno izvođenje pravnih zaključaka na temelju pravilno utvrđenog činjeničnog stanja, za posljedicu imalo i pogrešnu primjenu materijalnog prava, a sve prilikom odlučivanja o osnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja.

U konkretnom slučaju, tužitelj je postupajući kao ugovorni organ, proveo postupak javne nabavke robe/lož ulja, čiju isporuku su tuženi kao ponuđači ponudili tužitelju, pod uslovima određenim u tenderskoj dokumentaciji. Kod navedenog važno je ukazati da je odredbama Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 39/14 – u daljem tekstu Zakon o javnim nabavkama), kao posebnim ili *lex specialis* propisom na sveobuhvatan način regulisan sistem javnih nabavki, pravila postupka, kao i prava, obaveze i odgovornosti svih učesnika u tom postupku, kako ponuđača, tako i ugovornog organa.

Odredbama ovog zakona jasno je propisana dužnost ugovornog organa da tendersku dokumentaciju priprema u skladu sa odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima. Tenderskom dokumentacijom ugovorni organ daje potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora, a koji su kandidatima (ponuđačima) dovoljni za pripremu zahtjeva za učešće, odnosno pripremu ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi (član 53. stav (1)). U postupku javne nabavke kandidat/ponuđač pridržava se zahtjeva i uslova iz tenderske dokumentacije (član 57. stav (1)), pri čemu isti može, prije isteka roka za dostavljanje ponuda, svoju ponudu izmijeniti, dopuniti je ili od nje odustati (stav (2) člana 57.).

Ugovorni organ donosi odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili odluku o poništenju postupka nabavke u roku koji je određen u tenderskoj dokumentaciji kao rok važenja ponude, a najkasnije u roku od sedam dana od dana isteka važenja ponude, odnosno u produženom periodu roka važenja ponuda u skladu sa članom 60. stav (2) ovog zakona (član 70. stav (1)). Ugovorni organ dostavlja na potpis izabranom ponuđaču prijedlog ugovora i to nakon isteka roka od 15 dana, računajući od dana kada su svi ponuđači obaviješteni o izboru najpovoljnije ponude. Izabrani ponuđač prihvata prijedlog ugovora i zaključuje ugovor (član 72.).

Odredbama ovog zakona je propisano i da ugovorni organ dostavlja prijedlog ugovora onom ponuđaču čija je ponuda po rang listi odmah nakon ponude najuspješnijeg ponuđača, u slučaju da najuspješniji ponuđač (između ostalih razloga) propusti da dostavi garanciju za izvršenje ugovora, u skladu sa uslovima iz tenderske dokumentacije i u roku koji mu je odredio ugovorni organ (član 72. stav (3) tačka d)), dok je odredbom člana 72. stav (4) propisano da ako izabrani ponuđač ne dostavi garanciju za izvršenje ugovora u ostavljenom roku, nakon zaključenja ugovora, zaključeni ugovor se smatra apsolutno ništavim.

Na odgovornost ugovornih strana za ispunjenje obaveza iz ugovora o javnoj nabavci primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o obligacionim odnosima (odredba člana 118. Zakona o javnim nabavkama).

Pri tumačenju šta se podrazumijeva prouzrokoivanjem štete prema Zakonu o obligacionim odnosima, treba uzeti u obzir dva njegova temeljna načela i to načelo o zabrani uzrokovanja štete drugome (član 16.), te načelo o dužnosti ispunjenja obaveze (član 17.). Prema prvom načelu svako je dužan suzdržati se od postupka kojim se drugom može uzrokovati šteta. Ne uzdrži li se neko ipak od takvog postupka pa uzrokuje drugome štetu, dužan mu je naknaditi takvu uzrokovanu štetu (član 154.). Sa druge strane, prema načelu dužnosti ispunjenja obaveze, učesnici u obligacionom odnosu su odgovorni za njezino neispunjenje, što znači da su u smislu odredbe člana 262. stav (2) Zakona o obligacionim odnosima dužni naknaditi tako uzrokovanu štetu. S tim u vezi, Zakon o obligacionim odnosima je posebno uredio izvanugovornu (deliktnu) odgovornost za štetu (članovi 154.-209.), te posebno ugovornu odgovornost za štetu (članovi 262.-294.) u kojoj su uređene odredbe o učinku obaveza.

U konkretnom slučaju, među parničnim strankama je nesporno utvrđeno da je tužitelj, kao ugovorni organ, proveo postupak javne nabavke robe (lož ulja za sezonu grijanja 2020/2021), sa otvorenim postupkom javne nabavke uz uslov da nije predviđeno zaključivanje okvirnog sporazuma. Također je nesporno da je tužitelj donio Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača i to tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo sa najpovoljnijom ponudom u iznosu od 272.690,00 KM bez PDV-a, odnosno 319.047,30 KM sa PDV-om, sa kojim je zaključio ugovor o nabavci robe.

Kod navedenog, radi pravilnog odlučivanja o tužbenom zahtjevu, bilo je potrebno dati odgovor na pitanje da li na strani tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo postoje okolnosti koje isključuju odgovornost za naknadu štete, i to u smislu dokazanosti postojanja opravdavajućih razloga da je odjeljenje banke, preko koje tuženi posluje, zbog karantina uzrokovanog zaraznom bolešću COVID-19, bilo blokirano, te da nije moglo izdati traženo jemstvo, dok je tuženi „bio voljan“ da savjesno i u potpunosti ispuni svoju, ugovorom preuzetu obavezu, na način da izvrši isporuku goriva, a da bankarsku garanciju naknadno dostavi tužitelju kad se steknu uslovi za to, a kod nesporno utvrđene činjenice da tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo nije postupio u skladu sa odredbom člana 3. stav (8) Ugovora o nabavci robe, te odredbi člana 33. Tenderske dokumentacije, a kojim odredbama je propisana obaveza za izabranog dobavljača da dostavi bezuslovnu bankarsku garanciju u korist tužitelja na iznos avansne uplate za sklopljeni ugovor sa rokom važenja do 30. juna 2021. godine, odnosno da se jemstvo na iznos avansne uplate predaje u roku od 15 dana od dana dostave obavještenja od strane ugovornog tijela, te da se, u slučaju da izabrani ponuđač ne dostavi traženo jemstvo, zaključeni ugovor smatra apsolutno ništavim;

zatim da li je tuženi „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo (čija je ponuda po rang listi slijedila odmah nakon ponude najuspješnijeg ponuđača, tuženog „GREEN OIL“ d.o.o.), bio u obavezi zaključiti ugovor o nabavci robe sa tužiteljem (kod nesporno utvrđene činjenice da je tužitelj, nakon što tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo nije postupio po odredbama ugovora, tuženom „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo proslijedio informaciju kojom ga obavještava da je donio Odluku o izmjeni Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, u skladu sa kojom je tuženom „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo uputio poziv na zaključenje ugovora kog je dostavio u prilogu, a koji poziv nije prihvaćen od strane tuženog „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo iz razloga ekonomske prirode);



te u konačnici da li je tužitelj uslijed povrede ugovorne obaveze od strane tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i odbijanja tuženog „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo da sa tužiteljem zaključi Ugovor o nabavci robe, pretrpio materijalnu štetu u zahtijevanom novčanom iznosu.

S tim u vezi, ovo vijeće zaključuje da prema odredbama članova 262. i 263. Zakona o obligacionim odnosima, da bi postojala odgovornost tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo za štetu zbog povrede ugovorne obaveze, potrebno je da budu ispunjena tri uslova. Prvi uslov je postojanje punovažne ugovorne obaveze koja nije ispunjena ili nije uredno ispunjena, drugi uslov jeste da je ugovorna strana pretrpjela štetu zbog toga što obaveza nije ispunjena ili nije uredno ispunjena, dok se treći uslov ogleda u tome da da ne postoje okolnosti koje isključuju odgovornost strane koja je prekršila ugovornu obavezu.

Prvi i drugi uslov odgovornosti za štetu moraju biti kumulativno ispunjeni i dužan ih je dokazati tužitelj saglasno odredbi člana 246. stav (1) Zakona o parničnom postupku u vezi sa članom 262. stavovi (1) i (2) Zakona o obligacionim odnosima, dok se shodno odredbi člana 263. Zakona o obligacionim odnosima tuženi može osloboditi od odgovornosti za štetu ako dokaže da nije mogao da ispuni svoju obavezu, odnosno da je zakasnio sa ispunjenjem obaveze zbog okolnosti nastalih poslije zaključenja ugovora koje nije mogao spriječiti, otkloniti, niti izbjeći.

Obim štete zbog povrede ugovorne obaveze regulisan je odredbom člana 266. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima prema kojoj povjerilac, zbog povrede ugovorne obaveze, ima pravo na naknadu obične štete i izmakle koristi, koje je dužnik u vrijeme zaključenja ugovora morao predvidjeti kao moguće posljedice povrede ugovora, a s obzirom na činjenice koje su mu tada bile poznate i mogle biti poznate. Obična šteta i izmakla korist definisane su odredbom člana 155. Zakona o obligacionim odnosima. Činjenice relevantne za obim štete dužan je dokazati tužitelj saglasno navedenoj odredbi materijalnog prava i odredbi člana 246. stav (1) Zakona o parničnom postupku.

Vraćajući se i primjenjujući naprijed navedene citirane zakonske odredbe na konkretnu pravnu situaciju, kada je u pitanju tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, ovaj sud dodatno potvrđuje, što je i utvrđenje prvostepenog suda, da nije sporno da tuženi nije postupio u skladu sa članom 3. stav (8) Ugovora, odnosno da nije dostavio garanciju za izvršenje ugovora (urednu provedbu ugovora) u skladu sa uslovima iz tenderske dokumentacije u roku koji mu je odredio ugovorni organ (član 33. Tenderske dokumentacije), na koji način su ispunjeni prvi i drugi uslov odgovornosti za štetu, odnosno postojanje punovažne ugovorne obaveze koja nije ispunjena ili nije uredno ispunjena, te šteta na strani tužitelja obzirom da je tužitelj bio, uslijed razloga hitnosti za nabavkom lož ulja za medicinske ustanove tokom grejne sezone, pokrenuti novi postupak nabavke u kom je kao najpovoljniji ponuđač izabran „Brčko gas“ d.o.o. Brčko sa cijenom višom za 54.732,60 KM u odnosu na cijenu/ponudu tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo.

Kako zakon predviđa i mogućnost oslobađanja od nastale štete (odredba člana 263. Zakona o obligacionim odnosima), pravilno tužitelj ukazuje da je teret dokazivanja činjenica koje ga od štete ekskulpiraju na strani tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i to u smislu da su u konkretnom slučaju nastupile takve okolnosti na strani tuženog koje on nije mogao spriječiti, otkloniti niti izbjeći, te da uslijed toga nije mogao ispuniti svoju

ugovornu obavezu, pri čemu je obaveza dokazivanja ovih okolnosti saglasno odredbama članova 7. i 246. stav (1) Zakona o parničnom postupku na tuženom. Po ocjeni ovog suda, sasvim ispravno tužitelj ukazuje da je teret dokazivanja navedenih tvrdnji „da je odjeljenje banke preko koje tuženi posluje i koja izdaje bankovno jemstvo, zbog karantina uzrokovanog COVID-19, u spornom periodu bilo blokirano, te da nije moglo izdati traženo jemstvo“ bio na tuženom. Činjenica da je „neko“ odjeljenje banke zbog karantina „uzrokovanog COVID-om 19“, u spornom periodu bilo blokirano, suprotno zaključku prvostepenog suda, ne može se podvesti pod pojam „opštepoznate činjenice“ koju nije potrebno dokazivati u smislu odredbe člana 248. stav (4) Zakona o parničnom postupku. Naime, opštepoznate činjenice su činjenice koje su poznate širem krugu ljudi ili koje se bez teškoće mogu u svako doba opaziti. Činjenica da je neko lice stavljeno pod zdravstveni nadzor i ograničavanje kretanja, nije opštepoznata činjenica, već se ista dokazuje i to rješenjem nadležnog odjeljenja izdatog u upravnom postupku. Pored navedenog, čak i u situaciji da se prihvati kao dokazana tvrdnja tuženog o zdravstvenoj izolaciji „odjeljenja banke“, tuženi je bio dužan dokazati da banka u tom periodu uopšte nije poslovala s obzirom na mogućnost da takav dokaz, bankarsku garanciju, je moglo izdati i drugo službeno lice kao uposlenik banke. Ovo dodatno i iz razloga što je cijeli postupak javne nabavke proveden za vrijeme pandemije zaraznom bolešću Covid 19, a pri čemu je tuženi, prilikom dostavljanja svoje ponude, u potpunosti ispunio obaveze koje se odnose na pribavljanje i dostavljanje dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenost drugih uslova određenih tenderskom dokumentacijom, u cilju učešća u postupku javne nabavke. Stoga, s pravom tužitelj ukazuje da tuženi pred prvostepenim sudom nije izveo niti jedan dokaz u prilog svojih tvrdnji o postojanju/nastupanju okolnosti na koje on sam nije imao utjecaja, a koje su dovele do toga da isti povrijedi ugovorom preuzetu obavezu, a pri čemu se, kao što je naprijed navedeno, ne može po automatizmu, dokazanost postojanja takvih činjenica na strani tuženog, pravdati opštepoznatošću jer se ne radi o takvoj vrsti činjenica koje zakon kao takve poznaje.

Sa druge strane, suprotno pravnom rezonovanju i zaključivanju prvostepenog suda, ovo vijeće smatra da je tužitelj postupao u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima na način kako to propisuje odredba člana 72. stav (4) Zakona o javnim nabavkama, kada je obavijestio tuženog da se zaključeni ugovor smatra apsolutno ništavim. Naime, u konkretnoj situaciji, zakonska odredba je imperativnog karaktera i ne ostavlja mogućnost izbora tužitelju za eventualnim produženjem roka za dostavljanje bankarske garancije. Treba imati na umu i da se uslovi, propisani tenderskom dokumentacijom, saglasno odredbama članova 53. stav (6) i 72. stav (5) Zakona o javnim nabavkama ne mogu mijenjati nakon okončanog postupka javne nabavke (izbora najpovoljnijeg ponuđača i već zaključenog ugovora o nabavci), pri čemu svako postupanje tužitelja suprotno tenderskoj dokumentaciji i zaključenom ugovoru bi bilo protivno zakonu, te bi eventualno povlačilo i odgovornost tužitelja za učinjene izmjene/odstupanja, slijedom čega se nepravilnim ukazuje zaključak prvostepenog suda da se i sam tužitelj ponašao nesavjesno kada nije prihvatio isporuku lož ulja od strane tuženog, a prije no što je dostavljena bankarska garancija.

Slijedom navedenog, kako je tužitelj dokazao postojanje punovažne ugovorne obaveze koja nije ispunjena od strane tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, dok tuženi, kao strana koja je prekršila ugovornu obavezu, nije dokazao da su postojale okolnosti koje isključuju njegovu odgovornost za neispunjenje, a kod toga da je tužitelj zaključio ugovor o nabavci lož ulja sa „Brčko gas“ d.o.o. Brčko na vrijednost veću za 54.732,60 KM, to je za tužitelja u tom iznosu i nastupila šteta, pri čemu su, u konkretnom slučaju, ispunjena sva tri uslova propisana članovima 154. i 262. stav (2) Zakona o obligacionim

odnosima, prema kojima tužitelj kao vjerovnik u obveznom odnosu ima pravo zahtijevati od tuženog naknadu štete koju je pretrpio uslijed povrede ugovorne obaveze.

Nadalje, osnovano tužitelj žalbom ukazuje na identičnu povredu odredbi članova 7. i 249. Zakona o parničnom postupku u smislu postojanja opravdanih razloga zašto je tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo odbio potpisati Ugovor o nabavci robe u smislu postojanja opravdavajućih ekonomskih razloga, ukazujući i da tuženi nije svoju ponudu izmijenio, dopunio ili povukao, kako to propisuje član 43. Tenderske dokumentacije, što znači da ga je njegova inicijalna ponuda obavezivala sve do 6. januara 2021. godine.

Ovo vijeće cijeni za potrebnim ukazati da je nesporno jedno od temeljnih načela obligacionog prava načelo slobodnog uređivanja obligacionih odnosa koji se mogu slobodno uređivati osim u slučaju da su u suprotnosti sa Ustavom, prisilnim propisima i moralu društva (odredba člana 10. Zakona o obligacionim odnosima). Međutim, zakonodavac je odredio i uredio određene situacije koje čine iznimku u kojima se zakonom utvrđuje obaveza na sklapanje određenih ugovora, što znači da prilikom nastupanja tih okolnosti ugovorne strane nisu slobodne u odluci hoće li ili neće sklopiti ugovor, već su ga one, pod određenim uslovima, dužne sklopiti, što proizilazi iz odredbe člana 27. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima u kojoj jasno stoji da ako je neko po zakonu obavezan da zaključi ugovor, zainteresovano lice može zahtijevati da se takav ugovor bez odlaganja zaključi. Pored navedenog, u slučaju nepostupanja po navedenoj zakonskoj odredbi, dakle u situacijama kada je neko lice obavezno da zaključi neki ugovor, pa taj ugovor ne zaključi po pozivu zainteresovanog lica, tada je dužno da nadoknadi štetu.

Obaveza zaključenja ugovora u postupku javne nabavke proizilazi iz odredbi Zakona o javnim nabavkama. Naime, prema odredbi člana 70. stav (1) Zakona o javnim nabavkama ugovorni organ donosi odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača ili odluku o poništenju postupka nabavke u roku koji je određen u tenderskoj dokumentaciji kao rok važenja ponude, a najkasnije u roku od sedam dana od dana isteka važenja ponude, odnosno u produženom periodu roka važenja ponuda u skladu sa članom 60. stav (2) ovog zakona. Ugovorni organ dostavlja na potpis izabranom ponuđaču prijedlog ugovora i to nakon isteka roka od 15 dana, računajući od dana kada su svi ponuđači obaviješteni o izboru najpovoljnije ponude. Izabrani ponuđač prihvata prijedlog ugovora i zaključuje ugovor (odredba člana 72. stav (1) Zakona o javnim nabavkama).

U konkretnom slučaju, kod nesporne činjenice da je tužitelj tuženom „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo dostavio obavijest o Odluci o izboru najpovoljnijeg ponuđača, broj zahtjeva: 16/20-180 od 25. novembra 2020. godine sa pozivom na zaključenje ugovora, ovaj sud zaključuje da je tužitelj u cijelosti postupio u skladu sa svojom zakonskom obavezom koja proizilazi iz odredbe člana 72. stav (3) tačka d) u vezi sa stavom (1) Zakona o javnim nabavkama.

Pa kako je ponuda tuženog „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo važila 120 dana od isteka roka za podnošenje ponuda (član 27. Tenderske dokumentacije), te kako su se ponude mogle podnijeti do 8. septembra 2020. godine do 13,00 sati (član 29. tenderske dokumentacije), te kako tuženi do isteka roka za prijem ponuda, svoju ponudu nije izmijenio, dopunio, niti od nje odustao, a uvažavajući da se ponuda ne može mijenjati, dopunjavati, niti povlačiti nakon isteka roka za prijem ponuda (član 43. Tenderske dokumentacije), to u konkretnom znači da je tuženog „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo njegova ponuda obavezivala sve do 6. januara 2021. godine. Cijeneći dalje da je

UniCredit Bank za tuženog izdala bankarsku garanciju za ozbiljnost ponude 1. septembra 2020. godine koja važi do 6. januara 2021. godine, pa kako je tuženi 25. novembra 2020. godine pozvan na zaključenje ugovora, kod toga da svoju ponudu nije povukao u propisanom roku, niti je ista istekla, tada na strani tuženog nisu postojali opravdavajući razlozi za odbijanje zaključenja ugovora dopisom tuženog broj: JN-114/21 od 11. januara 2021. godine kojim je obavijestio tužitelja da „pošto je sam postupak javne nabavke zbog žalbi dugo trajao, a u međuvremenu je cijena predmetne robe na tržištu znatno poskupjela, a na šta drugotuženi nije mogao uticati, to odustaje od potpisivanja ugovora iz ekonomskih razloga“.

Dakle, kako je tužitelj, postupajući u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima u postupku javne nabavke robe, dodijelio ugovor tuženom „HIFA-PETROL“ d.o.o. Brčko, kao najpovoljnijem ponuđaču, dok je tuženi, iako je po zakonu bio obavezan, bez osnovanog razloga odbio zaključenje takvog ugovora, te na taj način povrijedio odredbu člana 72. stav (1) Zakona o javnim nabavkama, u odnosu na istog su ispunjeni uslovi za naknadu štete, a sve saglasno odredbi člana 183. Zakona o obligacionim odnosima.

Sa druge strane, pogrešno je prvostepeni sud zaključio da „ekonomski razlozi“ odnosno promjena cijene goriva na tržištu predstavljaju opravdan i ozbiljan razlog za donošenje odluke da li će se zaključiti neki ugovor ili ne, kod toga da je u konkretnom slučaju riječ o vrsti ugovora na koji je tuženi po zakonu obavezan pristupiti, u kom slučaju bi posljedice eventualnih promjena cijena na tržištu bio obavezan snositi sam tuženi. Naime, tuženi je vodeći računa o ekonomskoj isplativosti isporuke/nabavke lož ulja, trebao predvidjeti određene promjene cijena goriva na tržištu, pa tako iste identifikovati i od njih se zaštititi, naročito jer se isti bavi uslugama prodaje nafte i naftnih derivata, ali i ostalih roba i usluga, pri čemu nije zanemarljiva niti činjenica na koju tužitelj osnovano ukazuje, da je postupak javne nabavke proveden u periodu pandemije Covid-a 19 zbog čega je bio u mogućnosti sagledati sve promjene koje su mogle biti od uticaja na formiranje cijene robe i koje bi se mogle pozitivno/negativno reflektovati na njegovo poslovanje, pa u situaciji kada je sam učestvovao u postupku javne nabavke, sa ponudom cijene koju je sam opredijelio, svjestan da se prilikom dodjele ugovora o nabavci, cijena navedena u njegovoj ponudi, kao i uslovi utvrđeni tenderskom dokumentacijom ne mogu mijenjati (ovo kod toga da tenderskom dokumentacijom nije predviđena odredba o promjenjivosti cijena), tada rizik takvog poslovanja leži na strani tuženog, a ne na tužitelju.

Pored navedenog, pravilno tužitelj ukazuje i na nedokazanost postojanja razloga ekonomske prirode koji se ogledaju u navodima da je u međuvremenu došlo do poskupljenja energenata, a bez da su na te okolnosti izvedeni dokazi od strane tuženog, pri čemu je i za ovo žalbeno vijeće neprihvatljiv stav prvostepenog suda da su u vrijeme grejne sezone 25. novembra 2020. godine „što je opštepoznato“, cijene energenata više nego van grejne sezone, na što je pravilno žalbom tužitelja ukazano. Ovo posebno stoga što su cijene goriva uređene posebnim propisima iz oblasti naftnih derivata, pri čemu se maloprodajne cijene naftnih derivata, a u koje spada i lož ulje, formiraju slobodno, pa kako tim podacima ne raspolaže sud, niti su podaci o cijenama naftnih derivata opštepoznata stvar (građani o visini cijena naftnih derivata nemaju tačne podatke), te obzirom da su takvi podaci u nadležnosti Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, odnosno nadležnih entitetskih ministarstava trgovine, a tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo nije izveo dokaze na te okolnosti, tada se nepravilnim cijeni naprijed navedeno shvatanje prvostepenog suda.

Slijedom žalbenih navoda opravdano tužitelj ukazuje i da je prvostepeni sud izveo pogrešan zaključak da je tužitelj aktiviranjem garancije za ozbiljnost ponude praktično nadoknadio eventualnu štetu zbog apsolutno ništavog ugovora sa tuženim „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i nezaključivanja ugovora sa tuženim „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo. Šteta koja je tužitelju prouzrokovana radnjama tuženih je znatno veća od iznosa naplaćenih bankarskih garancija.

Naime, prema odredbi člana 58. Zakona o javnim nabavkama, garancija (ako se traži) predstavlja jedan od obaveznih elemenata sadržaja ponude, pri čemu član 61. istog zakona definiše vrste garancije i mogućnost njihovog zahtijevanja, s tim da su forme garancije za ozbiljnost ponude i garancije za uredno izvršenje ugovora, kao i druga pitanja definisani Pravilnikom o formi garancije za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora („Službeni glasnik BiH“ broj 90/14 – u daljem tekstu Pravilnik o formi garancije). Prema definiciji iz člana 61. stav (1) tačka 1) Zakona o javnim nabavkama garancija za ozbiljnost ponude je garancija u slučaju da ponuđač odustane od svoje ponude u roku važenja ponude, a pri čemu su u obrascu безусловne bankarske garancije koja je sastavni dio Pravilnika o formi garancije, navedeni slučajevi kada će banka izvršiti isplatu ugovornom organu po ovoj garanciji i to, između ostalog, ako je ponuđač koji je obaviješten da je njegova ponuda prihvaćena kao najpovoljnija, a u periodu važenja ponude, odbio potpisati ugovor o nabavci. Navedeno znači da na taj način bankarska garancija pokriva ozbiljnost ponude, ali u slučaju da je odustankom/odbijanjem zaključenja ugovora ugovornom organu prouzrokovana šteta, te da je iznos prouzrokovane štete veći od iznosa bankarske garancije, tada ugovorni organ ima pravo i na naknadu te štete.

S tim u vezi, aktiviranje bankarske garancije može biti samo od utjecaja na visinu potraživanja (visinu naknade štete) u smislu odredbe člana 190. Zakona o obligacionim odnosima, što znači da će sud, uzimajući u obzir i okolnosti koje su nastupile poslije prouzrokovanja štete, dosuditi naknadu oštećenom u iznosu koji je potreban da se materijalna situacija oštećenog dovede u ono stanje u kome bi se nalazila da nije bilo štetne radnje ili propuštanja.

Nadalje, pretpostavka za primjenu pravila o odgovornosti za štetu jeste i nastanak štete, a koja šteta se odnosi na stvarnu štetu koja je u konkretnom slučaju nastala uslijed neispunjenja ugovornih obaveza od strane tuženih kao ponuđača ugovornom organu, s tim da je za njenu naplatu odnosno obeštećenje potrebno i da su izvedeni dokazi na okolnosti njene visine.

Kako je tužitelj i nakon provedenog postupka javne nabavke, s obzirom na poduzete radnje tuženih (nepostupanje u skladu sa ugovornom obavezom, te odbijanje zaključenja ugovora) bio primoran po hitnom postupku nabaviti energent za zagrijavanje zdravstvenih objekata, to je primjenom pregovaračkog postupka bez objave obavještenja iz člana 21. stav (1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama, poziv za sudjelovanje u pregovaračkom postupku uputio „MB Radić“ d.o.o. Brčko i „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko, te je nakon završetka pregovaračkog postupka bez objave obavijesti, sukladno odredbi člana 28. stav (5) istog Zakona, u slučajevima iz člana 21. stav (1) tačka d), sa „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko zaključio ugovor broj: 8/21-2 od 12. februara 2021. godine po kome je „Brčko gas“ d.o.o. Brčko preuzeo obavezu da tužitelju isporuči lož ulje u vrijednosti od 373.779,90 KM, a što je za 54.345,33 KM više od iznosa koji je bio ponuđen od strane tuženog „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo (ponuđena cijena 273.021,00 KM bez PDV-a, odnosno 319.434,57 KM sa PDV-om), a 54.732,60 KM više od iznosa koji je ponuđen od strane tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo i koji je bio

naveden u Ugovoru o nabavci roba broj: 169/20-2 od 9. novembra 2020. godine (ponuđena cijena 272.690,00 KM bez PDV-a, odnosno 319.047,30 KM sa PDV-om).

Odredbom člana 189. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima propisano je da oštećenik ima pravo, kako na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi.

Visina obične štete određuje se u novcu na osnovu vrijednosti oštećenog dobra prije i poslije prouzrokovanja štete, a prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, tako da razlika između ove dvije novčane vrijednosti predstavlja visinu obične štete izražene u novcu, te istovremeno i visinu naknade štete na koju oštećeni u konkretnom tužitelj ostvaruje pravo.

Obzirom da je u konkretnom slučaju visinu štete koju je tužitelj potraživao jednostavno utvrditi prostom matematičkom operacijom oduzimanja i to na način da se vrijednost ponuđenog ugovora za zaključenje sa tuženim „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 319.434,57 KM sa PDV-om oduzme od vrijednosti ugovora kojim je „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko preuzelo obavezu da tužitelju isporuči lož ulje u vrijednosti od 373.779,90 KM, kada se dobije iznos od 54.345,33 KM, što je više od iznosa u odnosu na onaj koji bi bio plaćen da je u konačnici ostvaren/realizovan ugovor sa tuženim „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, dok bi tužitelju na osnovu razlike zaključenog ugovora sa tuženim „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, šteta iznosila 54.732,60 KM, međutim kako tužitelj potražuje manji iznos, a to je onaj koji odgovara razlici vrijednosti ugovora zaključenog sa „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko i tuženog „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, tada tužitelj osnovano potražuje iznos od 54.345,33 KM što predstavlja vrijednost za koju je umanjena imovina tužitelja.

Sa druge strane, cijeneći da je tužitelj aktivirao garanciju za ozbiljnost ponude koju su oba tužena dala u iznosima od po 5.985,00 KM (u toku postupka tužitelj nije osporio navod ni jednog od tuženih da je od tuženih, po osnovu tih garancija, naplatio ukupno 11.970,00 KM), to je ovaj sud primjenom odredbe člana 190. Zakona o obligacionim odnosima zaključio da tužitelju pripada naknada na ime materijalne štete u visini od 42.375,33 KM, koji iznos predstavlja razliku između stvarne štete koju je tužitelj pretrpio i iznosa koji je tužitelj naplatio po osnovu aktiviranih garancija za ozbiljnost ponude, i koji je prema stajalištu ovog vijeća, potreban da se materijalna situacija tužitelja, kao oštećenog dovede u ono stanje u kom bi se nalazio da nije bilo štetne radnje tuženih.

Obzirom na naprijed navedeno, a s obzirom na poduzete radnje u postupku javne nabavke tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo (neispunjavanje ugovornih obaveza) i „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo (odbijanje zaključenja ugovora o nabavci), ovo vijeće cijeni da su radnje oba tužena u uzročnopsljedičnoj vezi sa nastankom štete na strani tužitelja, jer je tužitelj, primarno uslijed radnje tuženog „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo, bio primoran ugovor dodijeliti tuženom „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo, pa kako je i tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo nakon proteka više od mjesec dana od prijema obavještenja o novoj odluci o izboru njega kao najpovoljnijeg ponuđača i dostavljanja ugovora na potpis, tužitelja dopisom od 11. januara 2021. godine obavijestio da odbija zaključiti ugovor, tužitelj je u konačnom bio prinuđen provesti pregovarački postupak javne nabavke bez obavještenja o nabavci po hitnoj proceduri, pa je tako u tom postupku, s obzirom na izbor „Brčko-gas“ d.o.o. Brčko kao najpovoljnijeg ponuđača, istome za nabavku/isporuku lož ulja isplatio iznos od 373.779,90 KM, a što je za

54.345,33 KM više od iznosa u odnosu na onaj koji bi bio plaćen, a što predstavlja štetu za tužitelja.

Odredbom člana 277. stav (1) Zakona o obligacionim odnosima propisano je da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj saveznim zakonom. S obzirom da je tužitelj izvršio uplatu avansnog plaćanja lož ulja u korist „Brčko gas“ d.o.o. Brčko dana 17. februara 2021. godine, a po predračunu broj 7/2021 od 12. februara 2021. godine (uplatnica od 17. februara 2021. godine), a ne od 12. februara 2021. godine kako je zahtijevano tužbenim zahtjevom, to je tužitelju dosuđena zakonska zatezna kamata počev od 18. februara 2021. godine kao narednog dana od dana kada je uplatu i izvršio.

Dakle, cijeneći osnovanom izjavljenu žalbu tužitelja, žalbeno vijeće ovog suda je primjenom odredbe člana 350. stav (1) tačke a), d) i e) Zakona o parničnom postupku prvostepenu presudu preinačilo kako je sadržano u stavu I izreke ove presude, na način da je obavezalo tužene da tužitelju na ime naknade štete isplate ukupan iznos od 42.375,33 KM, dok je u preostalom dijelu, primjenom odredbe člana 346. Zakona o parničnom postupku žalbu tužitelja odbilo i potvrdilo prvostepenu presudu, a što se odnosi na tužbeni zahtjev za naknadu štete preko iznosa dosuđenog ovom presudom do traženog iznosa od 54.345,33 KM (uračunati iznos aktiviranih bankarskih garancija), te u dijelu zakonskih zateznih kamata potraživanih za period od 12. februara do 17. februara 2021. godine, a koji zahtjev je odbijen stavom I izreke prvostepene presude.

Obzirom da je odredbom člana 131. Zakona o parničnom postupku propisano da će drugostepeni sud, ako preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučiti o troškovima cijelog postupka, pa kako je prvostepena presuda preinačena, kod toga da su stranke blagovremeno opredijelile zahtjeve za naknadu troškova, valjalo je preinačiti i odluku o troškovima cijelog postupka na način kako je sadržano u stavu II izreke ove presude, te na osnovu odredbe člana 120. stav (2) Zakona o parničnom postupku obavezati tužene da tužitelju nadoknade ukupne troškove parničnog postupka u iznosu od 2.546,00 KM.

Članom 120. stav (2) Zakona o parničnom postupku propisano je da ako stranka djelomično uspije u parnici, sud može, obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka podmiruje svoje troškove ili da jedna stranka naknadi drugoj srazmjeran dio troškova, pa su s tim u vezi, u ovoj pravnoj stvari, tuženi obavezani da tužitelju naknade troškove parničnog postupka i to u skladu sa ostvarenim procentom uspjeha u parnici.

Tužitelju prema označenoj vrijednosti spora u tužbi (v.sp. 54.345,33 KM) saglasno aritmetičkom prosjeku naknade obračunate po Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05 - u daljnjem tekstu AT RS) i Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 22/04 i 24/04 - u daljnjem tekstu AT F BiH) koje se u konkretnom slučaju imaju primijeniti temeljem odredbe člana 6. Zakona o advokatskoj djelatnosti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ broj 4/19), pripadaju troškovi nastali u prvostepenom postupku i to za: sastav tužbe u iznosu od 1.070,00 KM, za zastupanje na pripremnom ročištu održanom 23. marta 2023. godine iznos od 1.070,00 KM, zastupanje na glavnoj raspravi održanoj 29. maja 2023. godine iznos od 1.070,00 KM i zastupanje na nastavku glavne rasprave održane 05. septembra 2023. godine iznos od 710,00 KM, odnosno ukupno 3.920,00

KM. (Prema Tarifi RS taj iznos čini 2.800,00 KM, a prema Tarifi F BiH taj iznos čini 5.040,00 KM, što ukupno čini aritmetičku sredinu od 3.920,00 KM). Tužitelju ne pripada naknada troškova u iznosu od 300,00 KM na ime provedenog vještačenja po vještaku ekonomske struke obzirom da ovo vijeće cijeni da je provođenje vještačenja u konkretnoj pravnoj stvari bilo nepotrebno za vođenje parnice obzirom da se do iznosa nastale štete na strani tužitelja moglo jednostavno doći primjenom prostih matematičkih operacija, a za što nije potrebno posebno stručno stanje kojim sud ne raspolaže (odredba člana 121. stav (1) Zakona o parničnom postupku).

Osim toga, tuženom na ime troškova žalbenog postupka pripada trošak nagrade za sastav žalbe u iznosu od 1.425,00 KM.

Kako je uspjeh tužitelja u ovom postupku u odnosu na prvobitno označenu vrijednost spora u iznosu od 54.345,33 KM u omjeru od 78,00 %, jer su tuženi u konačnom ovom presudom obavezani da tužitelju isplate ukupan iznos od 42.375,33 KM, to tužitelju na ime troškova parničnog postupka pripada naknada u iznosu od 4.169,10 KM (odnosno 78,00% od 5.345,00 KM).

Iako je tužitelj žalbom prvostepenu presudu pobijao u cjelini, žalbenim navodima nije dovodio u pitanje pravilnost obračunatih troškova koji tuženima pripadaju u parničnom postupku, pa kod toga da je prvostepeni sud utvrdio da tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo ostvaruje pravo na troškove u iznosu od 2.700,00 KM, to mu srazmjerno ostvarenom uspjehu u ovom postupku od 22% pripada pravo na naknadu troškova u iznosu od 594,00 KM.

Sa druge strane, prvostepeni sud je utvrdio da tuženi „HIFA-PETROL“ d.o.o. Sarajevo, ostvaruje pravo na troškove u iznosu od 4.677,84 KM zbog čega mu srazmjerno uspjehu ostvarenom u parničnom postupku u omjeru od 22% pripada pravo na naknadu troškova u iznosu od 1.029,10 KM.

U konačnom, primjenom pravila procesnog prebijanja parničnih troškova u slučaju djelimičnog stranačkog uspjeha u parnici, cijeneći da je tužitelj ostvario pravo na naknadu troškova u iznosu od 4.169,10 KM, tuženi „GREEN OIL“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 594,00 KM, a tuženi „HIFA PETROL“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 1.029,10 KM, to je pozitivna razlika u korist tužitelja i to u iznosu od 2.546,00 KM, koji iznos su tuženi dužni na ime naknade troškova postupka u ovom sporu nadoknaditi tužitelju u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Robert Jović